

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Textus sequentiarum cum lucule[n]tissima tam
sententiaru[m] q[uam] vocabuloru[m] interpretatione
scripture autoritatib[us] alioru[m]q[ue] exemplis
creberrimis roborata**

Colonie, 1506

VD16 T 655

Dittit ad v[ir]gine

urn:nbn:de:hbz:466:1-30585

De beata virginie

geli ciues videntur hic suos et corpus sumuntur iesu

Hic magister ostendit effectum nostre ecclie ex diuina inhabitacione dicens
(Gratia) Iesu dei (fecunda). i. fructuosa vel fertilis (spiritus sancto). i. paracito.
(parturit). i. generat (hic). i. in isto templo (nouum plenum). i. nouam filiam. s. pre
Generatorem baptismatis (Angeli). i. exercitum angelorum (visitat). i. custodi
unit (hic). i. in isto templo (suos ciues). i. beatas alias vel fideles homines (et
corporis iesu). i. sacramentum altaris. s. officia in templo. et summa fideliis.

Fugient universa corporis nocua. Pereunt peccataris animae criminis. Hic vox leticie personat. Hic pax et gaudia redundant. Hac
domo trinitati laus et gloria semper resultat.

(Universa nocua). i. noxia oia (corpis) scilicet humani (fugient). i. recedunt
scilicet per ingressum huius regni (crimina). i. peracta peccataris (aie). i. aie existentis
in peccatis amonent. scilicet per ingressum regni (hic). i. in illo templo (reducuntur). i. su
perfluit (pax). s. diuina et gaudia inestimabilia (hac domo). i. in hoc templo
(resultat). i. exhibent (trinitati). i. deo omnipotenti (p). i. in omni opere (laus) id
est honor et gloria. i. reuerentia summa.

¶ A statu sancti patres statuerunt ut regeneratione fidelium. quod fit per sanctum
etum baptismum. fiat in facie ecclie. quod in baptismo nomine Christi exiit et nouus
induitur. Sic ecclia debet parere nouos filios spiritus sancto fecundatos.

¶ Secunda nota. quod in secretione ecclie expellit omnes potestas maligni spiritus.
Nam principes subent aperte portas suas ut in gratia regis regnum cœli. et sic angelis
spiritus assistunt in ecclie. ut orationes fidelium accipiant de ore hominum et portent in
spectu dei. quod est propositum. In speculo angelorum psallat tibi. et alibi. Dirigatur
deus oratio mea sicut incolum in speculo tuo. et hoc ratus in sede Christi. ibi Angel
i ciues recti. ¶ Tercia nota. rex glorie ingreditur templum istud quoniam mysteriis alter
mactat et offerit in oblatione deo patri in specie panis. de tali pane loquitur psalmus
Et panis cor hominis confirmet. Tercia nota in sancta ecclia est remissio peccatorum. ve
legit tertio Regum. quod cum Salomon non sumisset beneficium templi sui declinavit
ut genua sua et orauit dominum dicentes. Domine si querens fuerit populus et orauerit
in loco isto tu exaudiens in celo domine. et precius est ei unde templum dominum vocatur
est ut in eo inuocetur nomen domini et peccatum populi ex intercessione Iesu Christi remit
atur. Et canticum merito sancte trinitatis laus et gloria sempererna Amen.

Ita ad virginem non quicumque angelum sed fortitudinem suam
archangelum amator hominis.

Hoc est aliud cantum et supadditum ad laudem et reverentiam beatissime virginis
marie. et sunt plura cantica talia quod per ordinem sunt declaranda. Et dividitur
spiritus cantuum principali in duas partes. In prima parte declarat annuntiationem
beatissime virginis quoniam fuit per angelum salutata. In secunda parte alloquitur gloria que
huius annuntiationis affuerunt. Secunda ibi. Eri qui mitteris. Prima pars dividitur
ad hunc in duas partes. In prima parte declarat quoniam ab isto angelo et non ab

Folium Crui.

alio fuit salutata. Sed ibi Forte expediat. dicens (amato; hois) i. deus
amans hoiem (nō mitit). i. dirigit (quemque angelū) id ē quēlibet nūcium
(ad p̄ginē) sc̄z maria (s̄z) p̄ m̄ (suā fortitudinē archangelū). i. gabrielem q̄
fortitudo dei interpetat. Notandum. scribit in canticis canticoꝝ. Intro
duxit me rex in cellaria tua et ordinavit in me charitatē. In q̄b p̄bis brata
p̄go Maria dupl̄ p̄mendat. Quimo rōne obumbratois sp̄issanci. cū
dī. Introduxit me deus et c̄. Sed rōne intime charitatis ibi. ordinavit in
me charitatē. De p̄mo dī in canticis Sub vmbra illius quē desiderabaz
sedē. De illo dī brūs Grego. Beata p̄go dilexit filiū ex toto corde. i. dul̄
citer. ex tota aia sua. i. sapienter. ex tota mente sua. i. memoriter. ex oib⁹ virib⁹
suis. i. fortiter. Unde et filio suo in morte firmiter adhesit. quare beata vir
go plurib⁹ reb⁹ p̄parat. sc̄z aurore. lune. soli. et castroꝝ acie. Oib⁹ em̄ necel
sariū ē p̄sidiū. nōdū p̄uersis ad fidē ē luna. q̄r eoz mortē sue luce miseratiꝝ^z
onis illustrat. incipietib⁹ aurora ad bñ agēdum eos paulatim informans.
Proficiētib⁹ et p̄fēctis ē sol. dum eos exēplo sue puritatis irradiat. Impu
gnantib⁹ et diabolo ē quasi castroꝝ acies dū eos ab insidiis ei⁹ p̄egat et
liberat. Q̄uis sic omnes pie viuētes tūti sint p̄futib⁹ p̄giniis gloriose. Ideo se
quēta in laudē et gloriā eius est p̄pleta.

¶ Pro terminis nota. Q̄uis ē nōmē h̄ns sedam declinatōnem. p̄nois.
et p̄ponita noīe quā. et a syllabica adiectōe vis

Fortem expediat pro nobis nūcium nature faciat ut p̄iudici
um in partu virginis.

Hic autō redditrōes q̄re de⁹ misit archangelū dices. Propterea misit
de⁹ gabriē fortitudinē dei. ut archāgel⁹ gabriel (expediat). i. annūciaret
et exponat (forte nūcium). i. filiū dei (p̄ nobis). i. hoib⁹. i. q̄. p̄ nobis missus ē
et patre in hūc mūdiū (vt). i. fortis nūcium. i. fili⁹ dei (faciat) p̄iudiciū. id ē
p̄cedēs iudiciū (nature). i. humane (in partu p̄giniis). i. marie

Naturam superat natus rex glorie regat et imperat ut zyma tollat
scorie de medio. Superbientiū terat fastigia colla sublimium calcet
vi propria potens in prelia.

(Rer glie). i. xps fili⁹ dei (nat⁹). i. genit⁹ (supat). i. excedit (naturā) sc̄z
ōēm. i. q̄ (regit). i. gubernat. i. oia (et iperat). i. p̄cipit. i. oib⁹ vel iperū tenet
(vt tollat). i. remoueat (zyma). i. fermētū (scorie). i. immūdicie (de medio
sc̄z mūdi et terat). i. p̄terat (fastigia). i. tedia (superbientiū. et rex glie potēs)
id ē valēs (in p̄lio). i. in bello (calcet) vel calcas ē (colla). i. capita (sublimiū
id ē superbientiū (p̄pria vi)). i. p̄tute et potestate

Foras eūciat mundanū principem matremq̄ faciat participem
patris imperij.

(Eūciat). i. expellat (mundanū p̄neipē). i. diabolū (foras. q̄). p̄ et (faciat
matrem) sc̄z maria (secū). i. in sel (principē). i. partē capientē (imperij). i. regnē
(p̄tis). i. celest̄. Notandum. brūs Gie. dī sup h̄ euāge. Missus ē angelus

De Confessoribus

gabriel ad maria. ino necaria fuit ut iste angelus q[uod] fortitudo dei interpratetur ad virginem nitteret. de q[uod] rex fortissimus nascetur. q[uod] decuit ut fortis forte p[ro]co[n]izaret. Nam enim p[ro]m[is]um Domine sille applaudit suo silli. Sed nostra auctor in hac sua declarat fortitudinem dei esse manifestam in sex. Primo in transgressione cur sus naturalis. Iste enim in partu suo fecit naturae iudicium. videlicet ut homo patueret. Hec enim fortitudo p[re]figurata fuit per portam ezechiel q[uod] in clausa p[re]masit. Sed p[ro] fortitudo dei in purgatione percepitur. q[uod] potes deus soluere erat debita q[uod] dudu fuerunt humano generi affixa. et hec fortitudo designata est in Apocalypsi. ubi dicitur Dignus est dominus accipere librum et aperte signacula eius. Et quod de tribus Angeli. q[uod] de videns vicium contra deum in humana natura fieri voluit hominem p[er]tra naturam. Tertio fortitudo eius p[ro] in hoc per triuitus supbientes et fastidiosos. q[uod] p[re]figuratur enim libro Macha. quoniam iudas machabaeus cum parentibus et filiis israel magnam multitudinem pagano[rum] occidit. ipse namque Christus est iudas Macha. q[uod] sua scientia omnes supbientes triuit. unde p[ro]positus. depositus potentes de sede. et quod de Christo. Dominum formidabunt aduersarii eius. Quarto ostendit fortitudo dei in collisione sublimum q[uod] p[re]figuratur est in libro Regum. ubi dauid goliam interfecit. Unde dauid manu fortis interpretatur. q[uod] que Christus intelligitur q[uod] superauit goliam. id est homines sublimes in primitacia cordis praeuiuentes. et ergo dicitur Proverbiis. Sapientia edificauit sibi domum et excidie columnas septem quae subdit sibi gemitus subib[us] et sublimum. Et hanc materiam Augustinus. tangit in libro Quinto fortitudo dei p[ro]pter victoriam quam fecit quoniam in ligno crucis triumphavit. Deinde in Antrio. Auctor pieratus in cruce percedens in secularibus negotiis peccatis diuidebat p[ro]secutorem apostoli. pacem discipulorum. corpus iudeis. patri spiritum. virginem parvum p[ro]pheta latroni paradysum. per toribus infernum. cruce in christianos. penitentibus veniam promedit. et hec erat fortissima Victoria. tunc in enumerabile multitudinem diabolorum devicit. Sexto p[ro]pter eius fortitudo ratore ascensionis. q[uod] propter corpus de virginis omnipotenti supra omnes celos collocauit.

¶ Pro terminis nota. sy na[m] non aliquis fuit nomine tertie declinatio[n]is neutri g[ra]ciis. et declinabat syma atis. Sed enim modernos est per me declinatio[n]is et declinabilis sicut pascha. Si expedire est propter translatum queritur qui translatoris faciat. aliquis in negocio certificare. et transponit hic p[ro]pter ministerio. Sed supbientes est participium derivatum a nomine supbio quod est proposita figure. Sed etiam est propter translatum propositum ab eo et iacio deponendo a.

Exi qui mitteris hec dona disscreta reuelata veteris velamen littere virtute nuncij

Hic auctor alloquitur personas que in annuntiatione fuerint presentes. Nam ibi fuit christus tandem a matre missus. ibi etiam fuit angelus tandem salutans. ibi fuit homo maria tandem salutata. Et dividitur in duas partes. In prima facit hoc quod dicitur est. In secunda specialiter commendat beatam virginem. Secunda ibi. Audit et suscipit. dicit p[ro]prio sic. O gabriel tu ex. Iesu de celo et veni qui. Iesu gabriel (mitteris) Iesu a deo. tu (disscreta) id est edissere et expone (hec dona). S. incarnationis filii dei. Iesu et tu (revelata). id est manifesta (velamen). id est imen (veteris littere) id est veteris testamētū (virtute). id est virtutē (nuncij). id est filii dei missio in hunc mundum.

Folium Cxvij

Accedē nūcia dic aue cōmīnus dīc plena grātia. dīc tecum dō
mīnus. r̄ dīc ne tīmeas. Virgo suscipiens dei depositū in quo perfis
ciens castum propositum r̄ votū teneat

(Accede). i. gabriel. i. appropinq̄ (nūcia). i. annūcia. sc̄z filiū dei. tu (dic
aue). i. sis sine ve (corvin⁹). i. ppe. tu (dic plena). i. repleta (grā) sc̄z diuina
tu (dic dñs). i. fili⁹ dei (iesus) sc̄z sic rectū. r̄ dic. i. o vgo maria (ne tīmeas
vgo) sc̄z maria. i. (suscipiens). i. accipiens (depositū). i. cheslaurū. i. filium
dei. i. patris (in quo) sc̄z deposito (pficiēs) sc̄z est cōplens (castū. ppositu⁹)
i. castam intentōem (r̄ teneat). i. seruat (votū). i. desideriū. i. castitatis

¶ Notandū. q̄ in littera auctor alloquuntur tres psonas que fuerūt in an
nunciatione beate virginis. Sub isto dīt beatus Gregorius. q̄ ppter
tres persone fuerunt ut testimoniū incarnationis posset verificari. q̄ in
numero duorum vel trū stat om̄e testimoniū. ¶ Secūdo nota. auctor in
līta tāgit totā materiā annūciatōis. q̄ cū angel⁹ missus ēt ad viginē mā
riā in ciuitatē dixit ad eā. Aue grā plena dñs tecū. bñdīcta tu in mulierib⁹.
Ecce sc̄pīes r̄ paries filiū r̄ vocabīs nōmē ei⁹ tēlum. Tūc iñdit. Quō
fiet istud qm̄ virū nō cognosco. Rñdens aut̄ angel⁹ dixit. Ne tīmeas ma
ria. spūssance supueniet in te r̄ v̄tus altissimi obūbrabit tibi. Tūc dixit
brā vgo. Ecce ancilla dñi fiat mihi fm v̄bū tuū. In his v̄bis credit̄ beata
vgo filiū sc̄pisse. ¶ Tē nota. dīt in līta r̄ votū teneat. Tūc dīt brūs
Gregori⁹. q̄ dupler fuit votū brē viginis. vñ in corde. reliquum in voce.
Beata vgo votū fecit in tēplo q̄ vginitatē suā velle deo sc̄crare. ppter
hoc sacerdos tēpli fuit anxiatus. q̄ in veteri lege matrimonii pferebatur
vginitati. Sz q̄ votū vouerat sc̄derauit h̄ nō ec̄ frangendū. Sed sc̄dm
votū fecit cū ore. qm̄ cū viro suo Joseph castitatem sc̄ruare promisit.
¶ Tē nota. ex quo hic sit mēto de angelica salutatē tunc est sciendū. q̄
angel⁹ in salutatē brē marie vginis sex fecit. Primo reuerenter eā saluta
uit dīces. Aue grā plena dñs tecū r̄. Secō excellēter eā p̄mēdat dicens.
Benedicta tu in mulierib⁹ r̄. Tercio eam dulciter p̄mēdat dicens.
Ne tīmeas maria. Quarto legatōem suā diligēter p̄pleuit dicens. Ecce
sc̄pīes r̄ paries filiū. Quinto modū legatōis sue diligēter p̄posuit dī
cens. Spūssancē supueniet in te r̄ v̄tus altissimi obūbrabit tibi. Sexto
puey nascendo p̄mēdat r̄ describit dīces. Ideoq̄ r̄ qđ ex te nasces sanctū
dñi vocabil⁹. ¶ Tē nota. Ista orō q̄ dīt angelica salutatio tres h̄z p̄tes.
Primā partē incipit angelus gabriel. Aue grā plena dñs tecū bñdīcta tu
in mulierib⁹. Secundā partē apposuit helizaler dīces. Et bñdīcē fruct⁹
vētris tui. Terciā partē adiunxit ecclia ob reuerentiam brē vginis appo
nens hoc nōmē Mariā. ¶ Tē nota. Ista angelica salutatio p̄mēdabil⁹
reddit ex q̄ttuor. Primo ex autoritate illi⁹ a q̄missa ē. sc̄z a deo. Secō ex
nuncio p̄ quē transmissa ē. q̄ p̄ angelū gabrielē. Tercio p̄ psonā ad quam
transmissa est. q̄ ad beatā vginē Mariā. Quarto p̄ modū p̄mēdatōis.
angelus em̄ salutando ipam Mariā triplē p̄mēdauit. Primo penes
grām p̄uersatōis dicens. grā plena. Secō penes excellentiā p̄cēplatōis
dicens sic. Dominus recum. Tercio penes p̄ero gatuum grātiae singula

De beata virginine

ris dicens. Benedicera tu in mulieribus
¶ Pro terminis nota. Dilexero est ubi transitum tercie pluviaonis, et fecit
manifestare. Item differunt cominus et eminus. unde Eminus ad longe.
sed cominus ad prope spectat

Audit et suscipit puella nuncium. credit et concipit et parit filium
sed admirabilem

¶ Hic autor commendat beatam virginem in ratione credulitas dei. (puella) id est
virgo maria (audit et suscipit). i. precipit (nuncium). i. annunciatorem angelica (cre-
dit) scilicet spiritus angelicorum. i. letat (parit). i. gignit (filium) scilicet suum christum
(hunc) p. tamem (admirabile) scilicet nominatum

Consilium humani generis et deum fortium et patrem postle-
ris in fide stabilem.

(Consilium humani generis). i. christianorum (et deum fortium). s. hominem (et stabilem)
Id est firmum (patrem posteris) scilicet successoribus (in pace). i. In tranquillitate.

Luius stabilitas nos reddit stabiles ne nos labilitas mundana
labiles secum precipitet.

(Qui). s. patris (stabilitas). i. firmitas (reddat). i. dedit nos. s. hoies
(stabiles). i. fortes (ne). i. ut non (mundana labilitas). i. instabilitas (precipi-
ter). i. cadere faciat. s. nos (labiles). i. instabiles hoies (secum). i. cum se. hoc est
cum mundana labilitate.

Sed dator venie concessa venia per matrem gratie obteta gra-
tia in nobis habiter.

(Si). p. tunc (dator). i. tributus (venie). i. indulgentie (habiter). i. inhabili-
ties (nobis) scilicet hominibus (concessa). i. data (venia a matre). i. a maria. et hunc obte-
ra. i. persecuta (gratia) scilicet diuina

Qui nobis tribuat peccati veniam reatus diluat et donat pa-
triam in arce syderum.

(Qui tribuat). i. doner (nobis veniam). i. indulgentiam (peti. diluat)
id est debeat (reatus). i. petat (et donat). i. dat. s. nobis (patriam). i. eternam vitam
(in aere). i. i. summaitate (syderum). i. celi. ¶ Notandum. autor in libro tagit duo
Primo promptius dñe credulitatis gloriose virginis Marie quod statim credit
dit auditus verbis angelii domini. et regit beatus Gregorius. Beata es dei genitrix
virgo Maria quod credidisti domino. quoniam perfecta sunt in te quod dicera
sunt tibi. Item Bern. Maria quod credidit salvatorē mundi suscepit. Seco-
dum hunc mirabilis oratio iesu christi. Unde ipse deus legit esse mirabilis in sanctis et